

Työnantaja, älä aliarvioi vastuutasi

Kotipesu voi vaikuttaa työntekijöidesi turvallisuuteen ja omaan vastuuseesi

Näkyvät ja heijastavat työvaatteet. Kuva Berendsenin © luvalla

EU:n lainsäädännön mukaan työnantajat ovat oikeudellisesti vastuussa työntekijöidensä terveydestä ja turvallisuudesta. Vastuuseen kuuluu muun muassa, että heidän on annettava työntekijöilleen suojatyövaatteet ja muut henkilönsuojaimet, jotka ovat EU:n lainsäädännön sekä eurooppalaisten ja kansainvälisten standardien mukaisia. Heidän oikeudellinen vastuunsa ei kuitenkaan pääty tähän. Työnantajien on myös varmistettava, että näitä standardeja noudatetaan työvaatteiden koko käyttöiän ajan. Todellisuudessa kuitenkin monissa yrityksissä työvaatteiden hoito ja kunnossapito on työntekijöiden omalla vastuulla. Tämä ei ole riskitöntä. GfK:n tekemässä kyselytutkimuksessa selvitettiin, miten kuluttajat toimivat pestessään työvaatteitaan kotona. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että kotipesutottumukset voivat vaikuttaa työvaatteiden suojaaviin ominaisuuksiin ja vaarantaa niiden käyttäjän turvallisuuden.

Työvaatteita ei pitäisi pestä kotona, koska

1. kotipesu **ei anna takuita** siitä, että kaikki tahrat ja lika irtoavat kunnolla ilman, että suojaavat ominaisuudet vaarantuvat
2. kotipesutottumukset **voivat osittain tai kokonaan vähentää** työvaatteiden suojaavien ominaisuuksien tehokkuutta, vaarantaen siten vaatteiden käyttäjän turvallisuuden

3. kotona pestäviä työvaatteita **ei tarkisteta ja käsitellä uudestaan**, kuten teollisessa pesulassa
4. kotipesussa **ei pidetä kirjaa** pesukerroista eikä vaatteiden kulumisesta ja rikkoutumisesta, mikä antaa keskeistä tietoa siitä, milloin työvaatteet on korvattava uusilla.

Työvaatteiden peseminen kotona vaarantaa työntekijöiden turvallisuuden

Kyselyn tulosten mukaan keskimäärin 80 % vastaajista (Isossa-Britanniassa jopa hämmästyttävät 92 %) ilmoittaa hoitavansa kaiken työvaatteiden pesun kotona, ja vain 9 % sanoo työnantajan huolehtivan työvaatteiden pesemisestä. Nämä luvut antavat ymmärtää, että työnantajat jättävät työvaatteiden hoidon ja kunnossapidon liian helposti työntekijöidensä vastuulla. Tällöin on kuitenkin vaarana, että työnantajan huolehtimisvelvollisuus ei tule hoidettua oikein.

Kysely osoittaa, että työntekijöiden kotipesutottumuksiin liittyy monia riskejä, jotka voivat heikentää työvaatteiden suojaavia ominaisuuksia. Näitä ominaisuuksia ovat muun muassa antistaattisuus, tulenkestävyys, hyvä näkyvyys ja kemikaalien hylkivyyys.

- Kotipesussa keskitytään puhtaaseen vaikutelmaan. 93 % kaikista vastaajista katsoo työvaatteidensa olevan puhtaat, kun ne on pesty. Ulkoisesti puhdas tulos saattaa kuitenkin olla vain pinnallisesti puhdas, ja vaatteeseen saattaa jäädä jäämiä vaarallisista aineista, jotka voivat vaikuttaa suojaaviin ominaisuuksiin. Jos esimerkiksi mineraaliöljytahraa ei poisteta asianmukaisesti, jäljelle jääneet öljyhiukkaset voivat vaikuttaa vaatteiden tulenkestävyysominaisuuksiin.
- Kun suojayövaatteita käytetään tietyissä työympäristöissä, niihin saattaa jäädä vaarallisia aineita. Jos vaatteita ei pestä erikseen, näitä aineita voi joutua henkilökohtaisen pyykin joukkoon. Siitä huolimatta 58 % kyselyyn vastanneista ei pese työvaatteitaan ja henkilökohtaista pyykkiään johdonmukaisesti erikseen, ja vain 48 % erottelee aina likaantuneet työvaatteensa ja henkilökohtaisen pyykkinsä.
- Työvaatteiden peseminen väärässä lämpötilassa voi heikentää niiden suojaavia ominaisuuksia tai jopa tuhota ne. Kotona kuluttajat näyttävät suosivan pesua alhaisessa lämpötilassa, jota kodinkoneiden ja pesuaineiden valmistajat usein suosittelevat.
- 68 % vastaajista käyttää huuhteluaineita, ja 58 % käyttää tahrannoistoaaineita. Nämä kotitalouskäyttöön tarkoitettut tuotteet voivat vahingoittaa pahasti työvaatteiden suojaavia ominaisuuksia, kuten tulenkestävyyttä tai antistaattisuutta. Lisäksi kotitalouskäyttöön tarkoitettut tuotteet eivät ole yhtä tehokkaita kuin työperäisen lian poistoon tarkoitettut ammattilaisten käyttämät pesuaineet.
- Vaikka puolet vastaajista sanoo, että heidän työvaatteensa korvataan uusilla, jos ne vaurioituvat, neljä kymmenestä kyselyyn osallistuneesta korjaa työvaatteensa itse, mikä voi heikentää niiden tehoa.
- Vastaajista 47 % sanoo työnantajiansa tarkastavan heidän työvaatteidensa kunnan vain ”silloin tällöin”. Lisäksi tämä työnantajan tai työntekijän itsensä tekemä tarkastus kattaa lähinnä työvaatteiden näkyvät vauriot ja merkitsee usein niiden ennenaikaista korvaamista uusilla.

- Jotkin työvaatteet, esimerkiksi sellaiset, joissa on kemikaaleja hylkiviä ominaisuuksia, on käsiteltävä uudelleen säännöllisesti, sillä pesukertojen määrä vähentää niiden suojaavia ominaisuuksia. Siksi on tärkeää pitää yksityiskohtaista kirjaa vaatteiden kunnossapitohistoriasta. Kotona pesevillä kuluttajilla ei ole mahdollisuutta tällaiseen, eikä heillä ole vaatteiden uudelleen käsittelyyn tarvittavaa asianmukaista teknologiaa.

Lähde: luvut perustuvat GfK:n kyselyn tuloksiin*

Edellä esitetty osoittaa, että työvaatteiden peseminen kotona voi vähentää työvaatteiden suojaavien ominaisuuksien tehoa ja eikä anna mitään tietoa siitä, milloin työvaatteet on korvattava uusilla.

Työntekijöiden pesutottumuksiin luottaminen voi olla työnantajille melkoinen riski

Työnantajien on oltava tietoisia siitä, että suojatyövaatteiden hoito- ja kunnossapitovaatimus on paljon muutakin kuin velvollisuus tarjota puhtaalta näyttävät työvaatteet. Kotipesu voi johtaa siihen, että työvaatteet eivät enää suojaa kantajaansa tarvittaessa. Vastuu tästä riskistä on työnantajalla. On kuitenkin vaihtoehto, joka poistaa riskin ja epävarmuuden ja tarjoaa tarvittavan mielenrauhan.

Teollinen pesu = kontrolli + tehokas suoja

Kun työvaatteet pesee tekstiilipalveluyritys, työnantajat voivat olla varmoja, että työvaatteen pesussa otetaan huomioon kaikki, mikä vaikuttaa niiden suojaavien ominaisuuksien säilymiseen. Tällaisia tekijöitä ovat mm. lämpötila, pesuaineiden valinta ja annostelu, mekaaninen käsittely, tahrojen luonne ja kangastyyppejä.

- Tekstiilipalveluyritykset noudattavat tiukkoja eurooppalaisia ja kansainvälisiä standardeja.
- Yritykset käyttävät koko pesusyklin (lajittelun, pesun, kuivauksen ja kuljetuksen) ajan korkealuokkaista teknologiaa ja kehittyneitä menetelmiä, joilla estetään vaatteiden suojaavien ominaisuuksien nopea heikentyminen.
- Teollisilla pesuloilla on teknologiaa ja osaamista, joita tarvitaan työvaatteiden suojaavien ominaisuuksien tarkkailuun, korjaamiseen, uudelleen käsittelyyn ja tarkistamiseen.
- Tekstiilivuokraamot käyttävät radiotaajuustunnistusta eli RFID-siruja, viivakoodeja ja muuta kehittyneitä tietotekniikkaa, jotta jokaisen vaatteiden kunnossapitohistoriasta voidaan pitää yksityiskohtaisesti kirjaa.

Teollinen pesu on turvallisempi vaihtoehto

Teollinen pesu, josta huolehtii tekstiilipalveluyritys, on suojavaatteille turvallisempi vaihtoehto kuin kotipesu. Se takaa, että suojavaatteet suojaavat kantajaansa aina, kun ne puetaan päälle. Lisäksi se antaa työnantajille mielenrauhan, koska heidän työntekijöidensä turvallisuus ei vaarannu työvaatteiden asiattoman hoidon takia.

GfK:n kyselytutkimus ”Consumer behaviour while washing workwear at home”

GfK toteutti Euroopan tekstiilipalvelujen järjestön ETSA:n (European Textile Services Association) teettämän kyselytutkimuksen siitä, miten kuluttajat toimivat pestessään työvaatteitaan kotona (”Consumer behaviour while washing workwear at home”) heinä–marraskuussa 2012 Belgiassa, Saksassa, Puolassa ja Isossa-Britanniassa. Verkkokyselyyn ja henkilökohtaisiin haastatteluihin osallistui joka maassa noin 400 vastaajaa. Vastaajat edustivat seuraavia teollisuudenaloja ja elinkeinoja: rakentaminen, julkiset palvelut, terveydenhuolto ja lääketiede, konetekniikka, elintarvikkeet ja juomat, vähittäismyynti/supermarketit, maatalous/puutarhanhoito, kemia/petrokemia, tietyöt ja kalastus. Tutkimuksen kaikki tulokset ovat nähtävillä ETSA:n verkkosivustolla www.textile-services.eu.